

Església de Sant Vicenç de Vilarassau

Santa Maria d'Oló

Ubicació

Comarca:	Moianès
Lloc/Adreça:	Vora el mas Vilarassau, al sector sud-est del terme municipal
Emplaçament	Carretera local que va d'Oló fins a Sant Joan d'Oló, poc abans del mas Rovira camí sud uns 2 km
Alçada:	622

Coordenades:

Latitud:	41.84543
Longitud:	2.0417
UTM Est (X):	420444
UTM Nord (Y):	4633059

Classificació

Número de fitxa	08258-56
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Edifici
Segle	XI-XVII
Estat de conservació	Bo
Protecció	Inexistent
Número inventari	Sí: IPA 17187
Generalitat i altres inventaris	
Accés	Fàcil
Ús actual:	Religiós
Titularitat	Privada
Titular:	Bisbat de Vic
Autoria de la fitxa	Jordi Piñero Subirana
Data de registre de la fitxa:	dt., 12/11/2019 - 01:00

Descripció

Església romànica emplaçada al lloc de Vilarasau, en un punt força estratègic vora el mas d'aquest mateix nom. És una església d'una sola nau i amb absis semicircular, orientat a llevant. En època moderna (vers 1650) s'hi afegí al nord una segona nau que fou convertida en sagristia. L'església va ser construïda a la segona meitat del segle XI i adopta plenament les formes llombardes. Així, l'absis és decorat amb arcuacions cegues i quatre faixes llombardes. També té una finestreta de doble esqueixada rematada amb arc de mig punt fet amb una doble sèrie de petites dovelles. Al mur de migdia segueixen les arcuacions cegues i també hi trobem dues finestres iguals que la de l'absis. Al mur de ponent hi ha la porta principal, que és moderna. La llinda és decorada amb el gravat d'una creu patent sobre un monticle esquemàtic que simbolitza el Gòlgota. Al damunt s'hi aixeca un campanar d'espadanya que ha estat refet i engruixit. La campana és d'una altra procedència. L'aparell de la construcció romànica és fet amb blocs de pedra mitjans tallats i disposats en filades i a trencajunt.

El pati davanter de l'església servia fins èpoques relativament recents com a cementiri, i també la zona al voltant d'on hi ha la creu al nord del camí. En aquests llocs hi apareixen abundants restes òssies. Els difunts eren enterrats directament a terra, embolicats amb un mantell.

A l'interior la nau és coberta amb volta de canó, reforçada amb un arc toral que la divideix en dos trams. Les parets actualment són a pedra vista, mentre que la volta s'ha enguixat. A la conca de l'absis hi ha restes de pintures romàniques que es conserven en molt mal estat a causa de les humitats. Al mur nord hi ha un portal modern que comunica amb la sagristia. S'hi conserva un retaule neogòtic de finals del segle XIX, actualment dedicat a la Verge de Lurdes. En la darrera restauració, feta el 1990, es va traslladar el retaule, que fins aleshores es trobava a l'absis i, en el seu lloc, es construí un curiós setial de pedra i fusta adossat a la paret de l'absis junt a un banc. Qui estava al front de la intervenció, mossèn Saborit, el va fer perquè el bisbe en la seva visita pogués seure en un lloc preeminent. En aquestes obres també es va eliminar un petit cor de fusta que hi havia a l'entrada de l'església. Actualment només en queden les escales que permetien accedir-hi.

Observacions:

Altres denominacions: Sant Vicenç de Viladessau

Informació oral facilitada per Francesca Güell Sala, de Vilarasau.

Història

Aquest lloc és documentat per primera vegada l'any 957 com a Villare Ansaldi, referit al mas Vilarasau que es troba al costat. L'església apareix esmentada el 1134. Només l'any 1284 s'esmenta com a parròquia, però ja no apareix més amb aquesta categoria. Sembla més aviat que la major part del temps va ser sufragània de Santa Maria d'Oló; així consta en la visita episcopal de 1686. Per tant, hom suposa que devia seguir les mateixes vicissituds que la parròquia mare, la qual el 1364 passà a dependre de la canònica de l'Estany i, després que s'extingí la canònica i el monestir de l'Estany va ser secularitzat, va passar a ser regida per les anomenades Cinc Dignitats Reials; és a dir, cinc canonges de les diòcesis de Girona, Vic i Barcelona que actuaven com a senyors del monestir de l'Estany. Així era encara el 1686, quan el bisbe de Vic va visitar la parròquia. Procedent d'aquesta església es conserva una imatge de la Mare de Déu del Roser, possiblement dels segles XIV o XV, actualment guardada en un altre emplaçament.

Per la seva proximitat amb el mas Vilarassau els propietaris d'aquest gran casal tenien una influència molt directa sobre l'església. Fins i tot s'ha apuntat la hipòtesi, per les característiques especials de la masia, que Vilarasau en algun moment podia haver estat un convent, però no hi ha cap document que ho confirmi. L'estudiós Josep GALOBART (1996: 71-81) en el seu llibre sobre el retaules barrocs d'Oló ens dóna

notícies d'un retaule que el propietari del mas Sau, Jaume Vilarassau, va encarregar per aquesta església, però que no s'ha conservat. El contracte és del 22 de juny de 1608 i el destinatari era el pintor Joan Belill, que havia de pintar i daurar un retaule de sant Vicenç. Joan Belill era un pintor i daurador mallorquí, nascut a Alcúdia, que s'havia establert al Bages i va treballar en aquesta zona i també al Moianès. Precisament aquests anys, entre 1607 i 1610, va treballar també en altres esglésies de la parròquia d'Oló. El preu acordat fou de 45 lliures, i el transport havia d'anar a càrrec de Jaume Vilarassau. És possible que es tractés, més que d'un retaule nou, de la reforma d'un d'antic. Una mica abans, vers el 1586, l'edifici de l'església s'havia consolidat, i més tard, vers el 1650, s'hi afegí la nau al nord que va fer funcions de sagristia. També es modificà la porta i, a l'interior, es construí un petit cor.

Ja al segle XIX, degut a la distància d'unes dues hores fins a Oló l'església va ser declarada parròquia rural el 1868. El problema és que no tenia rectoria, i això feia que els capellans assignats duressin poc temps. Els veïns es comprometien a posar els materials per la construcció d'una rectoria, però no podien assumir el cost de la mà d'obra. Finalment, es va acordar una solució que consistí en nomenar un vicari a Oló encarregat d'aquesta parròquia. El primer fou Mn. Joan Portell, que va intentar dignificar la parròquia i a partir de 1896 va impulsar diverses reformes. Concretament, el 1896 es va construir el retaule neogòtic i l'any següent es substituï la Mare de Déu del Roser que abans hem esmentat per la Mare de Déu de Lurdes. La col·locació de la nova imatge va anar acompanyada d'una gran festa (GALOBART, 1996: 77).

La qüestió és que la categoria de parròquia no va durar gaire, i amb el despoblament del camp Sant Vicenç tornà a convertir-se en sufragània. A començaments del segle XX a l'església funcionaven tres confraries: la de Sant Vicenç, la de Lurdes i la del Santíssim Sagrament. Fins èpoques força recents els veïns de la zona conservaven encara una important devoció a aquesta església. S'hi feien sobretot rogatoris en demanda de pluja i també nombroses prometes dels feligresos.

El 1990 l'església va ser restaurada per voluntaris del poble i de l'Associació Castell d'Oló, sota la direcció de mossèn Saborit, de Sant Marçal del Relat. Aleshores es van fer les modificacions que ja hem esmentat: trasllat del retaule a la sagristia per deixar lliure l'absis, construcció del setial, eliminació del cor i restauració de les parets a pedra vista. També es va treure l'enrajolat del terra. Molta de la pedra utilitzada era procedent del mas proper de Vilagur.

Bibliografia

- BENET, Albert; JUNYENT, Francesc; MAZCUÑAN, Alexandre (1984). "Sant Vicenç de Vilarassau", Catalunya Romànica, vol. XI "El Bages", Barcelona, Fundació Enciclopèdia Catalana, p. 391-392.
- FERRER, Llorenç; PLADEVALL, Antoni i altres (1991). "Oló als temps medievals", "Època moderna i contemporània", Oló, un poble, una història. Associació Castell d'Oló, Santa Maria d'Oló, p. 207-208.
- FREIXA, lluis (1978). Esglésies parroquials i capelles del municipi d'Oló. (amb aportacions de Mn. Antoni Pladevall, Josep Galobart i Jaume Sala).
- GALOBART SOLER, Josep (1996). Els retaules barrocs de les esglésies del terme de Santa Maria d'Oló (1607-1781). Centre d'Estudis del Bages, Monogràfics, núm. 16, Manresa, p. 71-81.
- OLAÑETA MOLINA, Juan Antonio (2014). "Iglesia de Sant Vicenç de Vilarassau", Enciclopedia del Románico en Barcelona (vol. II). Fundación Santa Maria La Real; Centro de Estudios del Románico, Palencia, p. 1069-1071.

